

Թեամբ ծխառու գիւղէն մեկնելով ճամբայ ելաւ Մուշ երթալու։ Մուշէն երկու ժամ հեռաւորութիւն ունեցող Մեղրադեւտին քով հասնելով հետեւոտն մարդկանց խուռն բազմուած թիւն մը նորին Սրբութեան գիւմացն ելան ցնծալի երգերով և ծնրադիր յարգանք Նորին Ս. ալը համբուրելով շատ մը բարեմաղթութիւններ կարդացին։

Մեղրադեւտի քարուկիր և հոյաւկապ շինուած կամուրջին գլուխ դաւարաւէտ ափանց վրայ Արհ. Տէր մեր մի քիչ հանգիստ առնելու համար երկվարէն վար իջաւ, ուր տեղ Գեր. Փոխանորդին կողմանէն հացկերոյթ մը տրուեցաւ Նորին Սրբութեան և զինք դիմաւորող անձանց։ (1)

Գովելու արժանի է այս տեղաց հանդէսը, որ մէկ կողմէն կամուրջին կամարաձեւ յարկին ներքեւէն անցնող ջրոյ կարկաչունը զմարդս կը զմայլեցնէր, միւս կողմէն գետափանց մօտ գտնուող թռչնոց ճուռողելու ձայնները մարդուս ուրախութիւն կուտար, մէկալ դիէն երիտասարդ ձիաւորաց արշաւանաց հանդէսը ամէնուն ուշադրութիւնը կը գրաւէր, վերջապէս սեղանին վրայ բազմած և Արհ. Գեր. Տեառն չորս կողմնստած քահանայ յից և ձերուիններուն ցնծալի ձայններ ալ ոչս կը թնթացնէին։

Արհ. Տէր մեր երկու ժամու չափ հոն հանգիստ ընելէն յետոյ իր ճամբան շարունակեց. առջեւէն կերթալին 2 ժամատարմա և 1 ոստիկան, ետեւէն կերթալին 6 վարդապետներ, միւս ձիաւորներ և ուրիշ հետեւոտն մարդկանց բազմութիւնը. այսպիսի վայելուչ հանդիսիւ Եպիսկոպոսարանին գիւմաց հասածին պէս, եկեղեցւոյ զանգակները հնչեցուցին, դպրաց դասը ոստիւք ծառոց և ծաղկանց զգեստաւորեալ ընդ յառաջ ելին ու «Հրաշափառ Աստուած» շարականը երգելով առջեւէն գացին։ Ս. Եկեղեցւոյ դրան քով հասնելով Արհ. Տէր մեր և Գեր. Փոխանորդն ձիէն վար իջան ու երկուքն ալ շուրջառ զգեցան եկեղեցին երթալու։

Դպրաց դասն երգելով յառաջ կերթալը, անոր ետեւէն Արհ. Տէր մեր շուրջառին քղանցքէն երկու վարդապետ բռնած գնացին եկեղեցին մօտն, մի ժամու չափ յեկեղեցւոյ աղօթելէն յետոյ նոյն հանդիսիւ եկեղեցիէն դուրս ելան, Եպիսկոպոսարանին դրան գիւմաց հասնելով Ս. Խաչիւ պահպանիչ օրհնութիւնը կարդաց ժողովրդեան վրայ և արձակեցան խաղաղութեամբ։

Ապա ամենեքին հանեցին իրենց եկեղեցական զգեստները, աշխարհականներէն ոմանք գնացին և ոմանք վարդապետաց հետ մէկտեղ Արհ. Գեր. Տիրոյ կողմանէն Եպիսկոպոսարանն հրաւիրուեցան հացկերոյթի։

Ի գիւմաց Հայ-Կաթողիկէ հասարակութեան Եպիսկոպոսարանին վերջի սրահին մէջ մի քանի ուղերձներ կարդացուեցան Արհ. Ճնտոյեան Հ. Ներսէս Եպսկ.ին Գ. անգամ գալուստն օրհնաբանելու համար։

Ի Մուշ Նորշէն գիւղ, 28 Սեպտ. 99
Դասաւոր Կ-Հայրոց
ՎԱՀԱՆ ԱՐԲՈՆԱՄԵՆ

(1) Մոռցանք ըսելու որ այսպիսի հացկերոյթ մ'ալ կիրակի երեկոյ ծխառու գիւղը տրուեցաւ Գեր. Հ. Անանիա Վ.ին կողմանէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իտարէ մէկիսի տիւն ըրեթպ. Կ-Բաթրիգ Էմանուէլեան էջք. հաղրէթլէրինին Թահրը ըրեասէթինտէ ինթիմա իթ միշ վէ պաղը մուհիմ մատտէլէր իւզէրինէ իծրաթի միւզաքէրաթ իյլէմիշ տիւր։

*. Ետրըն սաաթ Կ պշ. տա, Սամաթիա քիլիսէմիզտէ, Երանելի Տէր Կոմիտասըն եէվմի մախսուսը օլմադ միւնասիպէթիյլէ Զաշնաւոր-Պատարադ Թագաթիս, վէ պատէհու Պաղլլուտա քեային Երանելինին գապը զիեարէթ իտիլէճէկի մուզարէր տիւր։

*. Այտըն Էրմէնի-դաթօլիք բաթրիգ վէքիլի հիւրմ. Հ. Կիւրեղ վրդ. Ուշարեան Թարաֆընտան ալընան մալիւմաթա կէօրէ, Այաղնաւ վուզուս պուլան տէհէթիլի զէվէլէտէն, մահէլլի մեղքիւրտէ քեային Վիէնա Միսիթարեան Թարիգաթը քիլիսէսինին չան գուլէսիյլէ պուսըն ալթընտա պուլընան իքի օտալարը սաղաթլանմըշ վէ գուլէ էեթիլիպ, չան չալընաւազ հալէ կէլմիշ, պաշլըճա տիվարար եղըլմըշ, վէհ հասըլ թէքմիլ պինա տիւշաղը խասար օլարադ, Թամիրաթա ինթիմաճ հասըլ օլմուշ տուր։

*. Միւթէպէր պիւր Բուժ՝ ախրէն իսասթախանէմիզի պիւր միւնասիպէթլէ զիեարէթ իթմիշ օլտըղընտան, կէօրաթիւկիւ ինթիգամ վէ պիլիւսասա թէմիլլիկէ հայրան օլտըղընը պէեանէլ, պու հիսսեթաթընը, վէ իսասթախանէմիզ իտարէսինէ մէմուր օլանալարըն պու պապտէքի էմէք վէ զանմէթի ֆէտաքիտարանէլէրինին՝ պիլիսիւմէ խասթէկեան վէ պիշարէկեանըն տուասընա պի հադգ լանքդ պուլընտըղընա չիւպնէ իտիլէմէնէճէկիլին՝ զազէթամըզ վասըթասըլա իֆատէ իթմիլի արզու իյլէմիշ տիւր։

Հէր թէնսիսաթը խալիլէնին՝ քէնտի առտէմլէրինտէն զիեատէ էճնէպիլլէրին թագաթիլինէ մաղհար օլմասը՝ պիւրեք պիւր չէրէթ տիւր, Ֆիլվաղը իսասթախանէմիզ տէ, իտարէսինէ մէմուր օլան զաթլարըն զայրէթի սանէսինտէ, հազըլա պու չէրէթ լանըղ տըր։ Ուզողտան կէօրէն, հաթիթա թա գաթուսու եանընտան կէչէն՝ օրասընը շէօյլէ պիւր եւր զանն իտէր իսէ տէ, պիւր քէրէ իչէրի կիւրէր, վէ հէր թարաֆընը աթիլ ու աթիլ կէզէրտէ, քէնտի քիւլիւք լիւկիւնէ նիսպէթէն, տարիլէրին վէ սօֆալարըն թէմիլլիկինէ, եաթաղարըն վէ չարշաֆլարըն միւքէմէլիէթիլինէ, վէ հէր թարաֆտա հիւքմ իտէն ինթիգամա հայրան օլմասընը զապիլ օլմադ, Պու իսէ, մահգա հէյէթի իտարէնին՝ զայնուր պիւր ըլիսին իտարէսի ալթընտա պուլընտարադ, զուհուրա կէլէն մէտա ռ իգոմամթը, վէ տախիլինտէ չալընա աթըպպանըն հազադաթ վէ սահիպի վիճտան օլմալարը, վէ տախիլ սուրէթտէ օրատա տուրան մէմուրին վէ խատէմէնին հիւննի տիգաթ վէ վաղիֆէլինասըղը սէմլէսի տիւր քի, իսասթախանէմիզի, պու կիւրէքի կիւն եար ու աղեար էօնիւտէն մէմուս օլուսնաճադ պիւր հալէ կէթիլիմիշ տիւր։

*. Տուգարախանէնին թամիրաթընա տախի պաշլանտըղը իշիտիլիէօր, էկէրիլ չիմտիքի Հոգաբարձութիւն պուլնա տա մուլ վաֆֆադ օլուրաւ, հաղըթէթէն միլլէթէ պիւրեք պիւր իւղէթ իթմիշ օլաճադ տըր։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Թիւ 1, ԵՆՇԻՆ, ՓՈՂՈՅ, ԲԵՐԱ

Ինչպէս ծանօթ է, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանը վերաքաղեցաւ անցեալ Սեպտեմբերի 1ին։

Դպրոցական տարւոյն երկրորդ ամիսն անցնելու մօտ է, եւ հայ մանկուսոյն առհասարակ երկրորդական ընտիր կրթութիւն մը տալու պաշտօնն ունեցող յիշեալ կրթարանը կը շարունակէ կանոնաւոր կերպով իւր յառաջարէմ ընթացքը։

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵԽՈՒՄՆ ՈՒՍՄԱՆՑ

Ուսումնարանը կը բաղկանայ երեք նախնական, երեք միջին եւ չորս բարձրագոյն դասերէ։

Ուսմանց ընթացքը տասը տարի կը տեւէ։

ՈՒՍՄՈՒՆԳ

Կրօնագիտութիւն.

Հայերէն.

Գաղղիերէն.

Օսմաներէն.

Անգղիերէն.

Գերմաներէն.

Յունարէն.

Լատիներէն.

Պատմութիւն.

Աշխարհագրութիւն.

Ձափաբերական ուսմունք.

Բնական գիտութիւնք.

Բնագիտութիւն.

Տարբարանութիւն.

Գծադրութիւն.

Գեղագրութիւն.

Ուսմունք կ'աւանդուին առաջին կարգի դասատուաց ձեռքով։

Պարտաւորիչ են Հայերէն, Գաղղիերէն, Օսմաներէն, Գերմաներէն կամ Անգղիերէն եւ ուրիշ ուսմունք։

Հատկեանքն է Յունարէնի ուսումը կը շարունակուի նախնական ծրագրին համեմատ. կը սորվին սակաւ զանոնք աւելի եւս այն աշակերտը, որոնք կը փափաքին բարձրագոյն կրթութիւն մը ստանալ եւ հետեւի Եւրոպայի Համալսարաններուն իրաւագիտութեան, Բժշկութեան եւ ուրիշ Գիտութեանց ընթացքին։

Ուսումնարանը կը պատրաստէ Օսմանեան բարեխնամ կառավարութեան բարձրագոյն վարժարաններուն, Իրաւագիտութեան վարժարանին (Մէրթէյի Հուգուլը Շահանէ) ընթացքին հետեւի փափաքող աշակերտաց համար Արաբիերէնի մասնաւոր դասընթացը մը պիտի հաստատուի, եթէ անոնք բաւական թուով ըլլան։

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ԹՈՇԱԿ

Բաղդատմամբ Բերայի ուրիշ նմանօրինակ վարժարաններուն՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանը չգիտաւ որ պայմաններով կը մատակարարէ հայ պատանեաց ընտիր կրթութեան մը բարձրը։

Կը խնդրուի պատուական ազգայիններէն որ մանրամասնութեանց համար հաճին դիմել Ուսումնարանը։

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Ինկիլթէրա իլէ Թրանսլալ մուհարէպէտի՝ մէմուլին զայրի նէթիճէլէր հուսուելէ կէթիւմէքտէ տիր, Պօէրլէրէ աւալ էհէմիթէթ վէրլիմէկիպ, պու մուհարէպէտէ անլէրին բէք չաքուք մաղլուպ օլաճաղլարը զանն օլընմը, վէ տիւնեանըն էն մուհիմ զաղթթալարընն էքքեարը տա պու եօլտա պուլընմը իքէն, Պօէրլէր, վազաւ մուհարէպէտին իպթիտալարընտա պիւր զաչ տէֆա մաղլուպ օլմուշար իսէ տէ, սօնրաւարը հէր թարաֆտա Ինկիլիզլէրէ զալէպէ իթմիլլէր տիր, Իմաի նէթիճէի հարալ հէր նէ օլտա, վէ մալի, քէնտիլէրինէ դաւչա օլաճաղընն իլէրուտէ անլալընաղընն տէրէճէ մուհազազ պուլուսաւ, շուսահի տիր քի, պու կիւն Պօէրլէր, պիւրեք մուլաֆֆաղընթէթլէր գազանարադ, քէնտիլէրին՝ աքէրիճէ էհէմիթէթօիլ օլմաղլարընը կէօթթէրմիլլէր տիր։

Պուլընաղըն բարազ պիւր մուլաֆֆաղընէթի տէ, Լէտիսմիլիտէ վուզուս պուլընտիր Հոկտ. 30 թարիիլլէ Ինկ. հարալէն նէղարէթինէ Նաթալ զօմանտանը Հուլայիտան կէլէն պիւր թէլէկրաֆա կէօրէ, 2000 ասքէր վէ 32 զապիթ իլէ պիւր պաթարիա տաղ թօրընտան միւրեքքէպ պիւր Ինկ. ֆըր-

գասը տաղ իւղէրինտէ մէվլի թուլմազ, վէ Ինկ. օրտուսընն սօլ զօլընը մուհաֆազա իթմէք իչին կէօնտէրլիմիշ օլաղըն հալտէ, պու ֆըրզա խալիլ թէլէֆաթա ուղարտըղտան սօնրա թէլիմէ մէհպուր օլմըշ տըր, Հուլայիթ՝ մէզըլուր մէվլըն միւսաֆասաը զապիլ օլմաղլընտան, պու պապտէքի մէսուլէէթի եալընը քէնտիլէտի օլտըղընը թէլէկրաֆընտա պիլիթիլի տիր — Ժէն. Հուլայիթ՝ հոկտ. 31 թարիիլի տիկէր պիւր թէլէկրաֆընտա, Պօէրլէրին իւղալ իթտիլլէրի տաղտան կիւեա իքի գաեա բարչասընն տիւլմէտի՝ Ինկ. Թօքճըլարընն զաթըրարընը իւրքիւտիպ, պուլար ալտապիլիկինէ զօլմաեա պաշլաւարադ, Թօրլարըն վէ սալիւր մուհիմաթըն պիւրեք զըսը զայ օլտըղընը, լաքին բիատէ սասաքիլինին իլալալէ մէմուր օլտըղարը թէլէն իթտիլլէրի տաղտան կիւեա իքի գաեա բարչասընն տիւլմէտի՝ Ինկ. Թօքճըլարընն զաթըրարընը իւրքիւտիպ, պուլար ալտապիլիկինէ զօլմաեա պաշլաւարադ, Թօրլէրին, քէնտիլլէրինէ կէլէն իմտաւ առաքիլլէրին հիւճու՝ իթտիլլէրին, վէ Ին. միլիզլէրին՝ խալիլ ուղարտըղտան սօնրա, նիսպէթ, մուհիմաթլարը թիւքնիպ, Թէսլիմէ մէհպուր օլտըղլարընը պիլիթիլի տիր, Պու ֆէլաքէթ՝ Լէտիսմիլիտէ էմիլի, եթիլ ուսումիլէնէ զալար կէթիլմիլլէր տիր, Իչպու մուհարէպէտէ եարալանան Ինկ. ասաթիլլին՝ Պօէրլէր թարաֆընտան թէտալի օլընտըղարը, վէ հաղլարընտա հիւսնի մուհալէն կէօթթէրլիթիլի՝ Ժէնլէրալըն թէլէկրաֆընտա իւլմէթէն տէրմիեան զըլընմը տըր։

Իչպու ֆէլաքէթ խապէրի՝ Լօնտրատա վէ Թէքմիլ Ինկիլթէրաւա քէտէրի աղիմի մուհիպ օլուպ, զազէթալար, (Պիւր ֆէլաքէթ) սէրլէվիսաղլա վէ էթրաֆընա սիեալ չէրլիլէրէն չէքէրէք, պէնտի մախսուսլար նէչր իթմիլլէր տիր, Լաքին պու զաղթթալար, մէյուս օլմամեղ տախիլ ինթար իլէ, բարազ պիւր մուլաֆֆէրիլէթլէտիլի տիւր ինթամ խալիլլէրալ իսիլլէկիլին տէրմիեան իտիեօրալ, Մէզըլար խապէրին ալընմաը իւղէրինէ, չօղար՝ Լօնտրատա հարպիլէն նէղարէթի տախիլէտէ էօնիւտէ թօրլաւալ, մէյուսնը հարպտա պուլուսան աղրապալաւը իւղէրինէ մալիւմաթ իսթէմիլլէր տիր, Մէճիլի վիւքալ թօրլանմը, վէ մուհիմ մատտէլէր իւզէրինէ միւզաքէրէ իթմիլլիսէ տէ, պու պապտէ զազէթալարա մալիւմաթ թէպիլլ օլուսնամըշ տըր — Քիմալըրլէրին մուհալէրէտէ օլմաւըլա, էմաա ֆիւսաթը պալաւըլալմը, վէ մասէն քէօմիւրլէր իւսթէ գօյմուշ տուր, Գարաթի մասիլլէրինտէ իլլէնէն 25,000 ամէլէ թաթիլ իլալալ իթմիլլէր տիր, Պու թաթիլ իլալալն աղըն սէպէպի մալիւմ տէլիլ տիր։

Տիկէր թարաֆտան Պօէրլէր՝ Լէտիսմիլի բէք եազընտան մուհալէրէ իթմիլ օլուպ, լալը. կիւրիւ իքի թարաֆտան խալիլ թօրլար աթըլմը տըր, Պօէրլէրին թէլէֆաթը զիեատէճէ օլտըղը զանն օլուսուեօր։ Պօէրլէր՝ Իւսթիլ-պրուընը տախիլ թէհիտի իթմէքտէ օլուպ, օ ճիլէթտէ տէ մուհարէպէ վուզուս պուլուեօր։

Աֆրիգաի Շըմալիտէ Ինկ. պաշ զօմանտանը Ժէն. Սըր Բիտլըր Պըլլըր սալը սապահը, էրքեանը հարաղլա պիլիլլէտէ Գէյրթ թառն իմանընա վասըլ օլմուշ տըր։

Սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Լօնտրատա, հէնէճանը ուսումիլ տրթեօր, Ժէն. Հուլայի թըն եարալանտըղը՝ բէնչ. կիւրիւ շուեուս պուլուշ տըր, Բէսմի մալիւմաթ օլմաւաղալա պէրապէր, Լէտիսմիլլէ չէհիլին քեամիլլէն մուհալէրէ խալիլիշ օլտըղը ուսմումն զանն խալիլիէօր, Սաղընտա մուհիմ պիւր մուհարէպէ վուզուս պուլաճաղը մուս հազգադ տըր։

Իւսթիլ-պրուընը Աֆրիգանտէրլէրին (եանի Ինկիլթէրաւա թապի օլան Պօէրլէրին) հարէքէթի՝ Ինկ. հիւքիւմէթիլինէ էնտիլէի աղիլլէրի մուհիպ օլմադտա տըր։

6000 նէթէր Պօէրլէրին, Գիմպըրլէնի

